

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 385/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Roberta Šorla predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Danicou Holováčovou, Čajakova 5, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1 C 293/2014 z 24. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], narodeného

██████████ ██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 C 293/2014 z 24. februára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že okresný súd uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom sp. zn. 1 C 293/2014 zo 6. novembra 2019 zaviazal sťažovateľa v procesnom postavení žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie v sume 33 392,50 €, ktorý pozostával zo súdneho poplatku 33 193,50 € z nároku na zaplatenie sumy 905 044,99 € s príslušenstvom, zo sumy 99,50 € z nároku na určenie existencie záložného práva a zo sumy 99,50 € z nároku na určenie vymáhateľnosti záložného práva. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, ktorou sa domáhal zmeny napadnutého uznesenia tak, že súdny poplatok za odvolanie predstavuje sumu 199 €. Sťažovateľ súčasne požiadal o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. O sťažnosti sťažovateľa a jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením, ktorým v prvom výroku sťažnosť zamietol, keď konštatoval vecnú správnosť sťažnosťou napadnutého rozhodnutia o uložení poplatkovej povinnosti, a v druhom výroku nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno o existencii podmienok pre jeho priznanie.

3. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie ako celok za nezákonné a nepreskúmateľné, odôvodnenie napadnutého uznesenia pôsobí podľa neho „nepresvedčivo“ a „zmätočne“.

4. Vo vzťahu k prvému výroku sťažovateľ uviedol, že predmetom konania bolo určenie existencie a vymáhateľnosti záložného práva, teda podstatou sporu bolo určenie, či tu právny vzťah je, alebo nie je. Určenie hodnoty, za ktorú by bolo možné speňažiť záloh v prípade dražby, by závisel od budúcej neistej udalosti – priebehu a výsledku dražby

samotnej. Podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), a to konkrétne podľa poznámky k položke č. 1 Sadzobníka súdnych poplatkov zo žaloby na určenie, či tu právo je, alebo nie je, sa poplatok vyberie podľa písmena b) tejto položky, teda poplatok v sume 99,50 €. Podľa sťažovateľa predmetné konanie nemá povahu obchodnoprávneho sporu, ale občianskoprávneho sporu, keďže jeho predmetom je určenie existencie a vymáhateľnosti záložného práva. Teda ide o tzv. „*absolútny občianskoprávny vzťah*“. Aj v prípade akceptácie povinnosti úhrady súdneho poplatku za výrok ukladajúci povinnosť na peňažné plnenie by jeho maximálna výška podľa položky č. 1 písmena a) prílohy zákona o súdnych poplatkoch bola 16 596,50 €, pretože išlo o občianskoprávny spor.

5. Vo vzťahu k druhému výroku napadnutého uznesenia sťažovateľ namietal, že okresný súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s jeho argumentáciou, v ktorej poukazoval na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky „*sp. zn.: 5Sžo/219/2010, ďalej sp. zn.: 5Sžo/246/2010 a konečne sp. zn.: 6Sžo/14/2011*“. Podľa sťažovateľa okresný súd postupoval „*svojvoľne bez toho, aby sa náležite zaoberal danou vecou ako po stránke skutkovej, tak aj po stránke právnej*“. Dôkazom sú nesprávne závery okresného súdu o pomeroch sťažovateľa, ktorý sa stará o tri deti, a súčasne finančne prispieva aj svojim rodičom žijúcim v Kosove. Okresný súd pochybil aj preto, že prihliadal na majetkové a zárobné pomery manželky sťažovateľa, pritom mal vedomosť, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 C 160/2004 z 27. októbra 2004 bolo bezpodielové spoluvlastníctvo sťažovateľa a jeho manželky právoplatne zrušené. Preto majetok manželky sťažovateľa nie je možné zohľadňovať pri posudzovaní pomerov sťažovateľa na účely priznania oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Podľa sťažovateľa je v tejto súvislosti irelevantné zistenie súdu, že sťažovateľ žije s manželkou v polyfunkčnom dome, ktorý je od roku 2004 v jej vlastníctve, resp. že jeho manželka má majetkovú účasť v obchodnej spoločnosti. Taktiež súdu neprináležalo konštatovať, že manželka sťažovateľa má „*z neznámych príčin*“ pozastavenú živnosť. Ani zistenie súdu, že sťažovateľ má na bankovom účte úspory v sume 8 417,35 €, neopravňuje súd na záver, že sťažovateľ môže uhradiť celý súdny poplatok za odvolanie, teda sumu 33 392,50 €. Naopak, ak bol súd

toho názoru, že je v možnostiach sťažovateľa uhradiť aspoň krátený súdny poplatok, mal rozhodnúť o priznaní aspoň čiastočného oslobodenia, čo však neurobil. Okresný súd tiež prihliadal na nadobúdací úkon syna sťažovateľa, ktorý nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti z titulu kúpnej zmluvy. Syn sťažovateľa nadobudol predmetnú nehnuteľnosť za peňažné prostriedky poskytnuté zo strany manželky sťažovateľa, a nie priamo od sťažovateľa. Sťažovateľ v tejto súvislosti uviedol, že pri úvahe o majetkových pomeroch účastníka nemožno žiadať, aby žiadateľ predal hodnotnú časť svojho majetku (nehnuteľnosť, resp. obchodný podiel), a nie je akceptovateľný ani názor, aby si fyzická osoba vzala pôžičku len preto, aby si splnila poplatkovú povinnosť. V závere sťažovateľ uvádza, že ak bol súd toho názoru, že návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov je potrebné doplniť, mal na to sťažovateľa vyzvať, čo však neurobil. Jedine takýto procesný postup by rešpektoval reálne uplatnenie práva na prístup k súdu v materiálnom zmysle.

6. V odôvodnení ústavnej sťažnosti sťažovateľ ďalej uviedol:

„... v rozsahu prvého výroku napadnutého uznesenia súd konal v príkrom rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch, keď posudzoval daný spor ako spor obchodnoprávny napriek tomu, že jeho predmetom je určenie existencie a vymáhateľnosti záložného práva, čo je inštitút rýdzo občianskoprávny; napokon aj súdny spis je vedený v súdnom registri C a nie Cb. Súdny konanie nemôže byť zákonné a spravodlivé, pokiaľ súd koná a rozhoduje nezávisle od zákonného znenia, v danom prípade nezávisle aj prílohy k zákonu o súdnych poplatkoch, ktoré ustanovovalo maximálnu prípustnú výšku súdneho poplatku na sumu 16.596,50 EUR.

V rozsahu druhého výroku napadnutého uznesenia súd rozhodol nepreskúmateľne, zmätočne a svojvoľne, keď zohľadňoval aj majetkové pomery manželky sťažovateľa, s ktorou má sťažovateľ už od roku 2004 (t.j. celých desať rokov pred začatím predmetného súdneho konania) zrušené bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Preto pre sťažovateľa predstavuje majetok jeho manželky cudzí majetok, a aj v zmysle citovaného rozhodnutia súdu nie je možné od sťažovateľa ako poplatníka legitímne očakávať, že si na úhradu súdneho poplatku musí požičiavať, hoc aj od vlastnej manželky.

... sťažovateľ namieta aj to, že sudca JUDr. Roman Lajoš nie je zákonným sudcom, čo sťažovateľ napáda aj v rámci ním podaného odvolania proti rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 03.10.2019... Dôvodom je skutočnosť, že namiesto zákonného sudcu JUDr. Barbary Fedurcovej (predtým Michalkovej) bol pridelený sudca JUDr. Roman Lajoš. Podľa dostupných informácií malo dôjsť po zrušení pôvodného rozsudku vo veci samej k vydaniu dodatku č. 10 k rozvrhu práce Okresného súdu Bardejov na rok 2018 z 31.08.2018. Nie je zrejmé, čo bolo príčinou zmeny rozvrhu práce, keď JUDr. Fedurcová je v zmysle verejne dostupných informácií aj v súčasnosti aktívnym sudcom na Okresnom súde Bardejov. Toto považuje sťažovateľ za porušenie práva na zákonného sudcu ako súčasť širšie koncipovaného práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prístup k súdu.“

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol týmto nálezom:

„I. Okresný súd Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn.: 1C/293/2014 zo dňa 24. februára 2020 porušil základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Uznesenie Okresného súdu Bardejov zo dňa 24. februára 2020, sp. zn.: 1C/293/2014 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bardejov na ďalšie konanie.

III. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 450,29,- EUR, ktorú je Okresný súd Bardejov povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. Danice Holováčovej...“

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

17. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010).

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

19. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ako aj práva na zákonného sudcu ako súčasti širšie koncipovaného práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prístup k súdu napadnutým uznesením, ktorým okresný súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu súdneho úradníka o vyrubení súdneho poplatku za podané odvolanie a súčasne nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie za nezákonné z dôvodu nesprávnych skutkových a právnych záverov okresného súdu a súčasne za nepreskúmateľné z dôvodu nevysporiadania sa okresného súdu s argumentáciou sťažovateľa.

20. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľa pripomína, že už viackrát (z najnovšej judikatúry porov. napr. III. ÚS 3/2020, II. ÚS 224/2018, II. ÚS 105/2018, II. ÚS 361/2015) zdôraznil, že rozhodovanie o súdnych poplatkoch – napr. o oslobodení od súdnych poplatkov, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a podobne spravidla nemôže byť – predmetom ústavnej ochrany, pretože aj keď sa jeho výsledok sekundárne dotýka účastníka konania, samotný „spor“ o oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom na podstatu konania v zásade nedosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa. Rozhodnutie o tom, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky, napríklad pre oslobodenie od súdnych poplatkov, patrí zásadne do rozhodovacej sféry všeobecných súdov (porov. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 788/09).

21. Ústavný súd taktiež judikoval, že samotné nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku samo osebe ešte nesignalizuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu (porov. II. ÚS 142/04, III. ÚS 344/2012).

22. Rozhodovanie o súdnych poplatkoch – o naplnení zákonom ustanovených predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov, o následkoch nepriznania oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku spadá výlučne do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii

zákonnych ustanovení týkajúcich sa súdnych poplatkov vychádzať (porov. I. ÚS 27/2014, III. ÚS 559/2011, III. ÚS 441/2014).

23. Ústavný súd však na tomto mieste konštatuje, že je oprávnený v ojedinelých prípadoch zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o poplatkovej povinnosti, a to iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu o neoslobodení od povinnosti zaplatiť súdny poplatok došlo vzhľadom na (i) výšku súdneho poplatku, posudzovanú (ia) vo svetle konkrétnych okolností prípadu a (ib) vo svetle ekonomických (finančných) možností sťažovateľa zaplatiť tento súdny poplatok, a na (ii) fázu konania pred všeobecným súdom, k obmedzeniu samotnej podstaty práva sťažovateľa na súdnu ochranu (porov. Jedamski and Jedamska v. Poľsko, č. 73547/01, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 26. 7. 2005, body 60 a 66). Príčinou uvedeného stavu býva najčastejšie úplná rezignácia všeobecného súdu na vyvažovanie verejného záujmu a súkromného záujmu, prípadne nedôsledné vyvažovanie (opomenutie podstatnej „premennej“ pri vyvažovaní).

24. Aplikujúc uvedené východiská na vec sťažovateľa, ústavný súd hodnotí, že okresný súd pri rozhodovaní o poplatkovej povinnosti sťažovateľa aplikoval a interpretoval § 5 ods. 1 písm. a) v spojení s § 6 ods. 1 a 2, s § 7 ods. 1 prvou vetou a ods. 10 zákona o súdnych poplatkoch spôsobom, ktorý je ústavne konformný a nearbitrárny. Ide o aplikáciu a výklad jednoduchého/podústavného práva (einfaches Recht) reglementujúceho otázku poplatkovej povinnosti za podané odvolanie.

25. V napadnutom uznesení preskúmavajúci sudca konštatoval, že vyšší súdny úradník postupoval v súlade s ustanoveniami zákona o súdnych poplatkoch, keď sťažovateľovi vzhľadom na obsah jeho odvolania uložil zaplatiť súdny poplatok v sume 33 392,50 € „a to za celkovo tri napadnuté žalobné nároky:

a) na určenie existencie a vymáhateľnosti záložného práva - za napadnutie výroku rozsudku vzťahujúceho sa na tento nárok je žalovaný povinný zaplatiť poplatok v sume 99,50 Eur (položka 1b/ sadzobníka súdnych poplatkov),

b) na uloženie povinnosti strpieť výkon záložného práva k predmetu zálohu – za napadnutie výroku rozsudku vzťahujúceho sa na tento nárok je žalovaný povinný zaplatiť súdny poplatok v sume 99,50 Eur (položka 1b/ sadzobníka súdnych poplatkov) a

c) na uloženie povinnosti žalovanému na zaplatenie sumy 905 044,90 Eur s úrokom z omeškania z výťažku predaja predmetu záložného práva - za napadnutie výroku rozsudku vzťahujúceho sa na tento nárok je žalovaný povinný zaplatiť súdny maximálny poplatok pre veci obchodné t.j. v sume 33 193,50 Eur (položka 1a/ sadzobníka súdnych poplatkov), pretože právny vzťah z úverovej zmluvy je obchodnoprávnym vzťahom a obchodnoprávny charakter majú aj vzťahy akcesorické, t.j. týkajúce sa záložného práva, čo tunajší súd konštatoval aj v bodoch 78. a 79. napadnutého rozsudku č.k. 1 C/293/2014-806 z 3.10.2019.“.

26. Ústavný súd vzhľadom na prezentované závery uzatvára, že nie je oprávnený vstupovať do tejto ústavne udržateľnej interpretácie relevantných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch v situácii, keď okresný súd zvolil podľa ústavného súdu ústavne korektný výklad týchto právnych noriem. Záveru okresného súdu nemožno z ústavnoprávneho hľadiska vytknúť arbitrárnosť, ktorá by zakladala porušenie sťažovateľom označených ústavných práv.

27. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa, že okresný súd mal posúdiť právny vzťah, ktorý je predmetom konania, ako vzťah občianskoprávny, ústavný súd dáva sťažovateľovi do pozornosti, že vzťahy, ktoré vznikajú pri zabezpečení záväzkov z úverovej zmluvy, sa spravujú ustanoveniami Obchodného zákonníka (§ 261 ods. 4 Obchodného zákonníka a k nemu sa vzťahujúca judikatúra, napr. R 11/2001). Skutočnosť, v akom súdnom registri je vec zapísaná, nemá právnu relevanciu vo vzťahu k určeniu poplatkovej povinnosti.

28. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa, ktoré sa týkajú výroku napadnutého uznesenia o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, ústavný súd poukazuje na úvahy okresného súdu, ktoré ho viedli k záveru nepriznať sťažovateľovi ním žiadané oslobodenie od súdnych poplatkov a ktoré aj ústavný súd vedú ku konštatovaniu, že týmto výrokom

napadnutého uznesenia nedošlo k obmedzeniu samotnej podstaty práva sťažovateľa na súdnu ochranu. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol: „... vo vzťahu k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, konanie o ktorej je výlučne návrhovým konaním a dôkazné bremeno na preukázanie jeho podmienok je na žiadateľovi, má súd za to, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno o existencii podmienok pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov (bližšie pozri uznesenie NS SR z 30. augusta 2010, sp. zn. 8SŽ0/391/2009). Okrem toho v súvislosti s touto žiadosťou v konaní zistené majetkové pomery, pri ktorých súd prihliadal aj na pomery manželky, s ktorou žalovaný žije v spoločnej domácnosti a o ktorú sa spolu starajú nevedú súd k záveru, že uložením poplatkovej povinnosti dôjde vo vzťahu k žalovanému k odmietnutiu súdnej ochrany v odvolacom konaní, keďže jeho zaplatením žalovaným nebude práve pre spoločne posudzované majetkové pomery ohrozená ani starostlivosť o deti a ani samotná spoločná domácnosť. Majetkový prírastok syna žalovaného v čase po podaní žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov dokonca indikuje snahu žalovaného o prenesenie vlastných majetkových práv na iné subjekty. Skutočnosť, že vyrubená výška súdneho poplatku môže citelne zasiahnuť do majetkovej sféry žalovaného nie je sama osebe dôvodom pre oslobodenie od súdnych poplatkov (takýto zásah do majetkovej sféry poplatníka zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov vo svojej podstate predpokladá). K odmietnutiu súdnej ochrany pre neoslobodenie od súdnych poplatkov by došlo, ak by pre nezaplatenie vyrubeného súdneho poplatku nebolo podané odvolanie žalovaného súdom druhej inštancie prejednané. To však nie je tento prípad, pretože podľa platných a účinných procesných predpisov konanie o odvolaní (pokiaľ odvolanie nebude vzaté žalovaným späť pred rozhodnutím odvolacieho súdu) prebehne aj bez zaplatenia poplatku za odvolanie žalovaným, keďže jeho nezaplatenie nemá za následok zastavenie odvolacieho konania. Poplatok však bol súd prvej inštancie povinný vyrubiť aj preto, aby nedošlo k zmeškaniu lehoty stanovenej § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov.“

29. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia nevyhodnotil argumentáciu sťažovateľa ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť právnych záverov okresného

súdu. Sudca okresného súdu, reagujúc na podstatné námietky sťažovateľa, sa podľa názoru ústavného súdu dostatočne a ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal so všetkými sťažnostnými námietkami, t. j. ústavne konformným spôsobom vysvetlil vyrubenú výšku súdneho poplatku, a súčasne ozrejmil dôvody, pre ktoré nevyhovel žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov, opierajúc sa o sťažovateľom preukázané majetkové pomery, ale aj o vlastné zistenia (pozri body 14 až 18 napadnutého uznesenia). Ústavný súd preto nevidí žiadny relevantný dôvod na prehodnocovanie daných právnych záverov. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

30. Vzhľadom na prezentované závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

31. V súvislosti s námietkou o porušení práva na zákonného sudcu, ktoré sťažovateľ odôvodňuje tým, že vec bola namiesto zákonnej sudkyňi JUDr. Barbary Fedurcovej pridelená sudcovi JUDr. Romanovi Lajošovi, ústavný súd konštatuje, že nie je v jeho právomoci rozhodnúť o tejto časti ústavnej sťažnosti.

32. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

33. Sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti uviedol, že námietku nezákonného sudcu uplatnil v podanom odvolaní proti meritórnemu rozsudku okresného súdu sp. zn. 1 C 293/2014 z 3. októbra 2019. O podanom odvolaní je oprávnený a aj povinný rozhodnúť v ďalšom inštančnom postupe odvolací súd, teda právomoc odvolacieho súdu v danom prípade predchádza právomoci ústavného súdu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

34. S prihliadnutím na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu